C/2024/1566

5.3.2024

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Industrijska politika kot instrument za zmanjšanje odvisnosti in spodbuditev trga EU za zelene proizvode v industrijskih panogah z intenzivno rabo virov in energije

(mnenje na lastno pobudo)

(C/2024/1566)

Poročevalec: **Matteo Carlo BORSANI**

Soporočevalec: **Dirk JARRÉ**

Sklep plenarne skupščine	25. 1. 2023
Pravna podlaga	člen 52(2) Poslovnika
	mnenje na lastno pobudo
Pristojnost	posvetovalna komisija za spremembe v industriji
Datum sprejetja na seji posvetovalne komisije	9. 11. 2023
Datum sprejetja na plenarnem zasedanju	13. 12. 2023
Plenarno zasedanje št.	583
Rezultat glasovanja	
(za/proti/vzdržani)	165/0/2

1. **Sklepi in priporočila**

1.1 Evropska unija se trenutno sooča z izzivom zmanjšanja emisij toplogrednih plinov in prehoda na zeleno gospodarstvo. Pri tem prehodu ima ključno vlogo industrijski sektor EU, ki pa se zdaj sooča še z visokimi cenami energije. Komisija je pripravila industrijsko politiko za zeleni dogovor, ki se osredotoča na poenostavitev predpisov, dostop do financiranja, izboljšanje znanj in spretnosti ter odporne dobavne verige.

1.2 Razogljičenje družbe in evropskega gospodarstva bi lahko spodbudno vplivalo na industrijske panoge z intenzivno rabo virov in energije ter na okolje, saj bi se povečalo povpraševanje po razogljičenih proizvodih iz teh panog. S tem bi v idealnih razmerah lažje vzpostavili okolju prijaznejši proces preobrazbe, če bodo te industrijske panoge, drugi sektorji in gospodinjstva prešli na zeleno energijo, ko bo na voljo v zadostnih količinah ter po razumnih in predvidljivih cenah. Zato je treba čim prej oblikovati nov regulativni okvir za cene energije, ki bo temeljil na nizkih cenah obnovljivih virov energije in preprečeval tesno povezavo s cenami plina.

1.3 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) poudarja, da morajo biti industrijske panoge z intenzivno rabo virov in energije na vseh ravneh ustrezno vključene v oblikovanje politik in uresničevanje ambicij EU za podnebno nevtralnost. Priporočamo, da se sektorske politike oblikujejo ob upoštevanju posebnih ovir in potreb različnih sektorjev teh industrijskih panog. To je morda mogoče doseči tudi z večjo usklajenostjo in skladnostjo med industrijskimi, trgovinskimi in podnebnimi politikami na ravni Evropske komisije.

1.4 Izogibati se je treba podvajanju predpisov in pretiranemu urejanju, novo ali revidirano zakonodajo EU pa je treba dosledno preverjati z vidika konkurenčnosti, da bi ustvarili regulativni manevrski prostor ter privabili in ohranili naložbe v okolju prijaznejše domače industrijske zmogljivosti.

1.5 EESO ugotavlja, da je Evropa hitro določila ambiciozne cilje za evropski zeleni dogovor, vendar počasi posodablja okvirne pogoje, ki bi omogočili hitro preobrazbo. Sodeč po trenutni ureditvi to velja tudi za industrijsko politiko za zeleni dogovor in akt o neto ničelni industriji ([1]), čeprav je bil dosežen napredek pri nekaterih vprašanjih, kot je hitrejše izdajanje dovoljenj.

([1]) COM(2023) 161 final.

1.6 EESO v zvezi s tem poudarja, da je ključnega pomena tudi zagotavljanje financiranja in naložbene podpore za zeleni prehod. Tudi instrumenti politike za vzpostavljanje trga in motivacijska potrošniška politika lahko spodbudijo prehod na zelene proizvode in tehnologije.

1.7 EESO poudarja, da so za učinkovito industrijsko politiko potrebni ukrepi tako na strani povpraševanja kot na strani ponudbe. Ukrepi na strani povpraševanja lahko obsegajo spodbujanje evropske vsebine v proizvodih, izvajanje trajnostnega javnega naročanja in ustvarjanje trga za zelene proizvode. Ukrepi na strani ponudbe lahko obsegajo oblikovanje regulativnega okvira v podporo proizvodnih modelov s čisto tehnologijo, lajšanje proizvodnje in porabe razogljičene energije ter podpiranje razvoja infrastrukture za vodik. Uvedba dolgoročnih mehanizmov za olajšanje proizvodnje, dostopnosti in porabe razogljičene električne energije in energije po globalno konkurenčnih cenah je pomembna tudi za svetovno konkurenčnost industrije EU, zlasti industrijskih panog z intenzivno rabo virov in energije.

1.8 EESO poudarja, da ambiciozni podnebni cilji EU ne bodo doseženi brez enakih konkurenčnih pogojev na svetovni ravni z dobro zasnovano trgovinsko politiko in močnimi instrumenti trgovinske zaščite. EU mora namreč ukrepati proti nelojalni konkurenci iz tretjih držav s krepitvijo trgovinskih odnosov s partnerji, ki premorejo veliko virov in izvajajo pravično trgovino. Okrepiti je treba nadzor trga, da se zagotovi skladnost uvoženega blaga ter njegove proizvodnje s standardi in predpisi EU, tudi glede vsebnosti recikliranih materialov tega blaga.

1.9 EU bi si morala prizadevati za uresničitev svojih podnebnih ciljev, hkrati pa spodbujati gospodarsko rast in ustvarjanje delovnih mest. Ukrepe za izpopolnjevanje in preusposabljanje delavcev bi bilo treba izvajati v vseh državah članicah. Pobude, naložbe in politike s tega področja bi morale vključevati tudi ciljno usmerjene ukrepe za skupnosti z nizkimi dohodki, nizkokvalificirane delavce in skupine, ki so zaradi zelenega prehoda postale ranljive.

1.10 EESO priporoča, da se na nacionalni ravni v državah članicah vzpostavijo potrebne institucionalne in upravne zmogljivosti za upravljanje industrijske politike za zeleni dogovor, akta o neto ničelnem prehodu in oblikovanja zelenih trgov.

1.11 EESO hkrati poziva Komisijo in države članice, naj oblikujejo strateško industrijsko politiko za okrepitev sektorskih industrijskih politik in potrebnih sprememb v sistemu upravljanja EU ter naj o teh vprašanjih odprto in učinkovito razpravljajo s civilno družbo. Te razprave bi morale biti konkretne in prilagodljive ter bi morale v bližnji prihodnosti obroditi sadove.

1.12 Noben poskus oblikovanja strateške in sektorske industrijske politike ne bo uspešen brez strateških informacij o znanstvenem, tehnološkem in sektorskem dogajanju. EESO spodbuja Evropsko komisijo, naj preuči nove načine in sredstva za zbiranje in analizo ključnih podatkov za oblikovanje strateške industrijske politike v prihodnosti. Komisija bi morala tudi redno ocenjevati politike, povezane z razogljičenjem industrijskih panog z intenzivno rabo virov in energije, da bi izmerila učinek na konkurenčnost in gospodarsko odpornost EU. Ocenjevanje bi moralo potekati na ravni EU in vključevati socialne partnerje.

2. **Uvod in ozadje**

2.1 Leta 2019 je bilo z industrijsko proizvodnjo v EU ustvarjenih približno 3,1 gigatone (Gt) CO_2, kar je manj kot 9 % svetovnih emisij CO_2 za navedeno leto. Na drugi strani je bilo zaradi porabe v EU povzročenih 3,4 Gt emisij CO_2, kar je 10 % svetovnih emisij CO_2. Večina slednjih, torej emisij CO_2, ki izhajajo iz proizvodnje blaga, uvoženega za porabo EU, se trenutno ustvarja v državah zunaj EU, zlasti na Kitajskem (27 %), v Rusiji (12 %) in Združenih državah Amerike (8 %) (podatki za leto 2019 ([2])).

2.2 Energetsko intenzivni industrijski ekosistem zajema širok razpon sektorjev, kot so kemična industrija, jeklarstvo, papirna industrija, sektor plastike, rudarstvo, ekstrakcija in kamnolomi, rafinerije ter sektorji proizvodnje cementa, lesa, gume, neželeznih kovin, stekla, keramike ter umetnih in sintetičnih vlaken. Ti sektorji imajo visoko energetsko in ogljično intenzivnost ter so izhodišče za številne vrednostne verige, ki zagotavljajo surovine ter predelane in vmesne materiale. Energetsko intenzivne industrijske panoge v Evropi zaposlujejo 7,8 milijona ljudi in ustvarjajo dodano vrednost v višini 549 milijard EUR (4,55 % skupne dodane vrednosti EU), leta 2019 pa je so bile odgovorne za 22 % vseh emisij toplogrednih plinov v EU.

([2]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20220524-1

2.3 Medtem ko se v industrijski politiki krepijo ukrepi za zmanjšanje vpliva gospodarskih dejavnosti na biosfero, se države EU zaradi energetske krize zanašajo na druge države z nižjimi stroški energije in večjim ogljičnim odtisom. To dodatno odpira vrata konkurentom iz regij z nižjimi stroški energije ter vodi v porast nizkocenovnega uvoza (pogosto z veliko večjim ogljičnim odtisom) in izgubo svetovnega tržnega deleža. To bi lahko škodovalo zelenemu dogovoru EU in kaže, da nujno potrebujemo močno industrijsko politiko EU, s katero bi lahko zagotovili gospodarsko odpornost in odprto strateško avtonomijo.

2.4 V skladu z navedenim lahko na sedanje obdobje gledamo kot na preporod industrijske politike v Evropi. Načrt industrijske politike za zeleni dogovor EU, ki ga je nedavno objavila Evropska komisija, se osredotoča na:

— predvidljivo in poenostavljeno regulativno okolje,

— hitrejši dostop do financiranja,

— izboljšanje kvalifikacij in

— odprto trgovino za odporne dobavne verige.

2.5 Poleg tega je cilj akta o neto ničelni industriji spodbuditi obsežne naložbe v vrednostnih verigah neto ničelnih industrij, vključno z energetsko intenzivnimi industrijskimi panogami.

2.6 EU je v zadnjih letih zaostrila svoje ambiciozne podnebne cilje glede zmanjšanja vpliva gospodarskih dejavnosti na biosfero, zaradi česar se je znatno povečalo število novih predpisov za prihodnja leta.

2.7 Učinkovite ukrepe za izpopolnjevanje in preusposabljanje delavcev bi bilo treba izvajati enotno na ravni EU, ravno tako pa tudi politike pomoči (vključno z denarno podporo ali storitvami za prizadete delavce v industrijskih panogah z intenzivno rabo virov in energije). Potrebne so tudi ciljno usmerjene pobude na področju dela za regije, ki jih je industrijska preobrazba najbolj prizadela, kar vključuje skupnosti z nizkimi dohodki, nizkokvalificirane delavce in skupine, ki so zaradi zelenega prehoda postale ranljive.

3. **Upravljanje prehoda v industrijskih panogah z intenzivno rabo virov in energije ter vzpostavljanje zelenih trgov EU**

Razogljičenje industrijskih panog z intenzivno rabo virov in energije: vsestranske koristi na področju oblikovanja politik

3.1 Prizadevanja za razogljičenje v industrijskih panogah z intenzivno rabo virov in energije bodo odločilno vplivala na celoten proces preobrazbe, zlasti na velike povzročitelje toplogrednih plinov in porabnike surovin. Zato bo znatno zmanjšanje emisij CO_2, ki izhajajo iz teh panog, vplivalo na učinkovitost preobrazbe, ki se meri z donosnostjo naložb v energijo ([3]) in vplivom na podnebje, ocenjenim na podlagi uporabe obnovljivih virov energije v tem procesu.

3.2 Rešitve za razogljičenje bi morale biti osredotočene na posebne potrebe in ovire, s katerimi se posamezni sektorji srečujejo v svojem procesu. Zato so lahko sektorske politike najboljša možnost.

3.3 Poleg tega bi morala Komisija zagotoviti usklajenost in skladnost med industrijskimi, trgovinskimi in podnebnimi politikami.

3.4 Vendar zakonodajni in regulativni postopki tvorijo zapleten birokratski okvir, zaradi česar so v nekaterih primerih zelene naložbe za posamezne panoge manj privlačne. Da bi ustvarili regulativni manevrski prostor ter privabili in ohranili zelene naložbe, bi bilo treba novo ali revidirano zakonodajo EU dosledno preverjati z vidika konkurenčnosti.

3.5 Komisija bi morala v zvezi s tem redno ocenjevati politike, povezane z razogljičenjem industrijskih panog z intenzivno rabo virov in energije, da bi izmerila učinek na konkurenčnost in gospodarsko odpornost.

3.6 Za začetek razogljičenja industrijskih panog z intenzivno rabo virov in energije ter njihov prispevek k preobrazbi je ravno tako bistveno vzpostaviti stabilne in predvidljive trge ter poslovno okolje.

([3]) Donosnost naložb v energijo je merilo neto energije, ki se proizvede iz nekega vira energije, glede na količino energije, vložene v njeno pridobivanje, prevoz in pretvorbo v uporabno obliko, npr. količina energije, porabljene za proizvodnjo sončnega panela, v razmerju do energije, ki jo ta panel proizvede v svoji življenjski dobi.

3.7 Glede na strateški pristop Kitajske in velik uspeh ameriškega zakona o zmanjšanju inflacije je potreben strateški in prepričljiv odziv Evrope, ki naj bi vse od priprave evropskega zelenega dogovora leta 2019 veljala za vodilno pri zeleni agendi. Čeprav želi EU postati vodilna pri zelenem prehodu, so njene naložbe na tem področju veliko manjše od naložb Kitajske in manj prožne od naložb ZDA. Proizvodne subvencije in davčne olajšave iz ameriškega zakona podjetja iz EU spodbujajo, da svoje naložbe v zeleno tehnologijo prenesejo v ZDA na račun Evrope. Evropa mora preoblikovati sistem upravljanja, da bo lahko tekmovala z ZDA in Kitajsko.

3.8 Poleg tega bi bilo treba usklajevanje med različnimi področji politike ocenjevati vsak dan in ne v enem samem dolgotrajnem procesu.

3.9 Za vsak poskus oblikovanja strateške industrijske politike so potrebne strateške informacije o znanstvenem, tehnološkem in sektorskem dogajanju. Preučiti bi bilo treba nove načine in sredstva za zbiranje in analizo ključnih podatkov za oblikovanje strateške industrijske politike v prihodnosti.

Spodbujanje konkurenčnosti EU za preprečevanje odvisnosti

3.10 EU bo v prihodnjih letih potrebovala ogromne količine kritičnih in strateških surovin, da bi izpolnila zahteve zelenega in digitalnega prehoda ter hkrati ohranila odprto strateško avtonomijo Evrope. Industrijske panoge z intenzivno rabo virov in energije so pomembne dobaviteljice materialov in proizvodov za podporo zelenemu prehodu v drugih gospodarskih sektorjih, vendar so tudi glavne porabnice obnovljivih virov energije in zelenih proizvodov teh sektorjev. Zato bo stabilna oskrba bistvenega pomena. Poleg tega bi bilo treba posebno pozornost nameniti tudi proizvodom nižje v prodajni verigi, ki so strateški in ključni za razogljičenje gospodarstva EU.

3.11 EU in Skupno raziskovalno središče sta v več študijah že opredelila proizvode in tehnologije, ključne za razogljičenje, ki bi jih bilo treba upoštevati pri oblikovanju prihodnjih politik EU ([4]). Industrija EU konkurira izkrivljenemu uvozu iz tretjih držav, ki v nekaterih primerih izkorišča cene energije, ki jih regulira država, in znatne subvencije. Energetska kriza v Evropi zato pomeni eksistencialno grožnjo evropskim industrijskim temeljem.

3.12 Podnebno in industrijsko politiko EU bi bilo treba uskladiti, da bi spodbudili zavezanost industrije EU zmanjšanju emisij CO_2 na evropski in svetovni ravni. Zato bi morala EU industrijskim panogam z intenzivno rabo virov in energije še naprej zagotavljati zaščito pred selitvijo virov CO_2. Poleg tega bi morala Komisija glede na nujo po spodbujanju elektrifikacije industrijskih procesov spremeniti smernice za nekatere ukrepe državne pomoči v okviru trgovanja s toplogrednimi plini po letu 2021. Seznam sektorjev, upravičenih do nadomestila za posredne stroške ogljika, ki se prenašajo na cene električne energije, bi bilo treba razširiti, da bi odražal sedanje višje cene električne energije ter vključeval sektorje in podsektorje, pri katerih obstaja tveganje selitve virov CO_2 in ki imajo velik potencial za elektrifikacijo.

3.13 Poleg tega EESO pozdravlja predlog uredbe Komisije za izboljšanje zasnove trga z električno energijo Unije, ki zagotavlja osnovno oskrbo z energijo po reguliranih in stabilnih cenah.

3.14 Nenazadnje akt o neto ničelni industriji in industrijska politika za zeleni dogovor obstajata le na papirju in ju je treba še prenesti v ukrepe politike. Poleg tega bi morala EU vlagati v vzpostavitev potrebnih institucionalnih in upravnih zmogljivosti v državah članicah za upravljanje neto ničelne preobrazbe in ustvarjanje zelenih trgov.

4. **Zeleni trgi in lastnosti učinkovite industrijske politike EU**

4.1 Ambiciozna pot razogljičenja v smeri ogljične nevtralnosti vključuje korenito preoblikovanje evropske industrije, okrepiti pa je treba tudi proizvodne zmogljivosti in tehnološki razvoj, zlasti s povečanjem naložb in vzpostavljanjem trgov za zelene proizvode (na podlagi kazalnika ogljičnega odtisa).

([4]) Glej Carrara, S., in drugi, *Supply chain analysis and material demand forecast in strategic technologies and sectors in the EU – A foresight study* (Analiza oskrbovalne verige in napoved povpraševanja po materialih v strateških tehnologijah in sektorjih v EU – prognostična študija), Urad za publikacije Evropske unije, Luksemburg, 2023, doi: 10.2760/386650, JRC132889.

4.2 Razogljičena industrijska proizvodnja bi lahko bila v slabšem konkurenčnem položaju v primerjavi s konvencionalno, ogljično intenzivno industrijsko proizvodnjo. Razlogi za to so večja tveganja pri uvajanju novih tehnologij, višji proizvodni stroški (operativni stroški) in višji stroški vhodnih surovin. Oblikovalci politik imajo številne možnosti za ukrepanje na strani ponudbe ali povpraševanja v zvezi z emisijami CO_2. Na strani ponudbe bi to lahko vključevalo sistem trgovanja z emisijami (ETS) in mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah (CBAM) ter javno podporo za naložbe, inovacije, raziskave in razvoj ter vhodno energijo. Ukrepi na strani povpraševanja bi se lahko osredotočili na zelena javna naročila, zlasti z zagotavljanjem informacij o okolju prijaznih proizvodih.

Ukrepi na strani povpraševanja

4.3 Trženje industrijskih proizvodov z nizkimi emisijami se sooča s sistemskimi ovirami. Doseganje okolju prijaznejše industrije EU bi moralo biti tesno povezano z učinkovitimi kampanjami ozaveščanja, proizvodnimi subvencijami in podobnimi ukrepi, da se zagotovi nemoteno povečanje povpraševanja po proizvodih zelenega trga.

4.4 Znatni deli industrijskih vrednostnih verig se trenutno nahajajo v tujini, zaradi česar nastajajo prepoznavne ranljivosti za evropsko gospodarstvo in družbo. EU bi morala zato spodbujati evropske vsebine v proizvodih v svetovnih vrednostnih verigah. Z javnimi naročili bi bilo treba spodbujati blago, proizvedeno iz sestavnih delov s poreklom iz EU. Pri javnih razpisih morajo javni organi prispevku k trajnostnosti in odpornosti pripisati utež v razponu od 15 % do 30 % meril za oddajo naročila. To presega zgolj merilo (nizke) cene in je usklajeno z načelom ekonomsko najugodnejše ponudbe. Prav tako bi moralo privesti do večje zavezanosti trajnostnosti/načelu ekonomsko najugodnejše ponudbe.

Okolju prijaznejše javno naročanje

4.5 Okolju prijaznejše javno naročanje bi bilo koristno za doseganje ciljev glede razogljičenja za industrijske panoge z intenzivno rabo virov in energije, saj pri javnem naročanju do zdaj še ni bil dosežen velik napredek glede emisij CO_2. To je lahko tudi način za vzpostavljanje trgov za zelene proizvode. Taksonomija ([5]) EU, ki je bila vzpostavljena za podporo trajnostnim naložbam, tako da je na ravni industrije opredelila jasna merila glede tega, kaj šteje za zeleno naložbo, se lahko uporabi tudi pri odločitvah o javnih naročilih, raziskavah in razvoju, inovacijah in naložbah.

Ukrepi na strani ponudbe

4.6 V zvezi s tem bi ustrezni regulativni okvirni pogoji za proizvodne modele s čisto tehnologijo omogočili uspešnost celotne politike razogljičenja ter dopolnili ambicije EU glede podnebne nevtralnosti v praksi in na vseh ravneh.

4.7 Uvedba dolgoročnih mehanizmov za olajšanje proizvodnje, dostopnosti in porabe razogljičene električne energije in energije po globalno konkurenčnih cenah je pomembna tudi za konkurenčnost industrije EU, zlasti industrijskih panog z intenzivno rabo virov in energije. Potrebni so jasen in jedrnat okvir za stroškovno konkurenčno proizvodnjo zelenega in rožnatega vodika ter mehanizmi podpore za razvoj infrastrukture za vodik ter preusposabljanje in izpopolnjevanje delavcev za industrijske panoge, ki temeljijo na vodiku.

4.8 V povezavi z evropskim aktom o kritičnih surovinah ([6]), ki ga je predlagala Komisija, EESO meni, da bi bilo treba sedanje sezname kritičnih in strateških surovin dopolniti z materiali, ki so pomembni za zeleni in digitalni prehod, v prihodnosti pa bi lahko postali kritični in strateški (aluminij, železove zlitine, sintetični grafit, srebro), ter s sekundarnimi popotrošniškimi surovinami (npr. odpadne kovine).

Trgovinska politika

4.9 Nobeden od teh ciljev ne bo dosežen brez enakih konkurenčnih pogojev na svetovni ravni, ki jih omogočajo dobro zasnovana trgovinska politika in močni instrumenti trgovinske zaščite, ki industrijo EU varujejo pred nelojalno konkurenco in dampingom iz tretjih držav. EU bi si morala prizadevati za hitrejše izvajanje ukrepov trgovinske zaščite ter hitrejše in učinkovitejše preiskave, omogočati pa bi morala tudi širše izvajanje začasnih ukrepov.

([5]) Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Taksonomija EU, poročanje podjetij glede trajnostnosti, preference glede trajnostnosti in fiduciarne obveznosti: usmerjanje financiranja v evropski zeleni dogovor (UL C 517, 22.12.2021, str. 72).

([6]) COM(2023) 160.

4.10 Cilj uvedbe mehanizma CBAM je preprečiti selitev virov CO_2 in spodbujati svetovno razogljičenje. EU bi morala z vsemi potrebnimi ukrepi poskrbeti, da mehanizem CBAM ne bo povzročil povečanja emisij toplogrednih plinov v drugih delih sveta.

4.11 EESO priporoča, naj Komisija oceni, kako učinkovito je možno z mehanizmom CBAM obravnavati tveganje selitve virov CO_2 za blago, proizvedeno v EU za izvoz v tretje države. To je treba storiti v obdobju ocenjevanja in pred izvedbo ukrepa. Če bo v tem poročilu ugotovljeno, da pri blagu, proizvedenem v EU, obstaja tveganje selitve virov CO_2, bi morala Komisija predstaviti zakonodajni predlog za odpravo teh tveganj. Poleg tega je treba v prehodnem obdobju preučiti širok nabor trdnih ukrepov proti izogibanju in jih nato uporabiti za uvoz.

4.12 Okrepiti je treba nadzor trga, da se zagotovi skladnost uvoženega blaga, tudi glede vsebnosti recikliranih materialov tega blaga. EU bi morala razmisliti o uskladitvi in okrepitvi predpisov EU o uvozu industrijskega blaga in e-trgovanju, da bi spodbudila trajnostne in pravične proizvode.

Financiranje in naložbe

4.13 Za predvidljivost in privabljanje čistih naložb ter podporo zelenemu prehodu in konkurenčnosti industrije je potrebna skladnost politik v vseh predpisih EU. Potrebni bodo tudi preudarni instrumenti politike za vzpostavljanje trga, da bi lahko v celoti prepoznali in prednostno obravnavali pomen nizkoogljičnih industrijskih materialov ter povečali povpraševanje po proizvodih iz teh materialov.

4.14 Potrebno je tudi financiranje za spodbujanje raziskav in razvoja, da bi lahko EU prevzela vodilno vlogo na področju trajnostnosti. Poenostavitev postopka predložitve vlog za javno financiranje je ključna za pospešitev inovacij in trajnostnosti.

4.15 Postopke odobritve bi bilo treba obravnavati z vidika naložbenih in inovacijskih projektov, ki so namenjeni spodbujanju gospodarske konkurenčnosti in okolju prijaznejšega gospodarstva. Opredelitev prednostnih projektov v zvezi z dejavnostmi, kot so rudarstvo, rafiniranje in recikliranje, je potrebna tudi za izboljšanje zanesljivosti oskrbe industrijskih panog EU. Hitrejši postopki izdajanja dovoljenj na nacionalni ravni in lažji dostop do financiranja bodo ključnega pomena za zagotavljanje strateške avtonomije v teh vrednostnih verigah. V tem procesu je bistveno ohraniti enake konkurenčne pogoje na enotnem trgu EU. Nove možnosti za nacionalne subvencije v skladu z začasnim kriznim okvirom bolj koristijo bogatim državam članicam, v katerih smo priča trendu povečevanja nacionalnih ukrepov financiranja.

Krožno gospodarstvo

4.16 Za spodbujanje krožnosti bi se morala EU osredotočiti na podporne tehnologije ter objekte za zbiranje, sortiranje in recikliranje. V zvezi s tem bi lahko bilo krožno gospodarstvo z vzpostavljanjem trgov za reciklirane proizvode instrument za razogljičenje in povečanje povpraševanja po recikliranih proizvodih. Žal recikliranje odpadkov ovira zakonodaja sama, zato so za spodbujanje teh dejavnosti potrebne poenostavitve.

V Bruslju, 13. decembra 2023

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Oliver RÖPKE